

# ЛАСИ НУМИ ЗАД РЕШЕТКИТЕ

Превод от фински: Христина Сувилехто, —

[chitanka.info](http://chitanka.info)

Идваше право през горещия пращен двор, безшумно слязла по стълбите, като прескачаше по две стъпала наведнъж. Тя пресичаше голия двор в този горещ, червен ден, когато жаждата изгаря гърлото независимо дали пиеш, или не и когато се вдига прах и при най-лекия полъх на вятъра, при най-малкото движение. Червената ѝ рокля се очертаваше на червената тухлена стена и точно затова яркочервената рокля открояваше и подчертаваше тялото ѝ още повече. На този тежък тъмен фон леката прилепнала по тялото рокля оставяше открити раменете и коленете и техните меки, гъвкави движения привличаха, задържаха и приковаваха погледа. Светлата коса падаше право надолу по раменете, червената рокля шумолеше, устните потрепераха, червената уста и живите очи подчертаваха сигурността на зрял човек и същевременно някакво детско любопитство, напрегнатост, плахост. Не се ли криеше в тях и стаен порив? Стъпката, която вдигаше прах от сивата повърхност на двора, беше стегната и свободна.

До момичето или по-право зад него вървеше висок, побелял, сериозен, но с безизразно лице, облечен в униформа мъж. Просто като фон до леките движения и привлекателния силует на момичето, някак си съвсем безжизнен. Всички познаваха директора и затворникът, който редеше кутии под стълбите, го поздрави. Девојката попита нещо директора, но никой не чу нейния въпрос. Той ѝ отговори: „Повече не“, със силен дрезгав глас, който отекна сред суровия облик на необичайната среда като нейна естествена и необходима съставна част. Повече не разговаряха. Когато мина покрай групата облечени в сиво затворници, момичето погледна мъжете със симпатия, плахо и със скрито любопитство, след това бързо сведе поглед към земята.

Те се разходиха до циментовите постройките, в които сега нямаше никой, обиколиха ги от всички страни и надникнаха вътре. Момичето докосна стената с ръка, вгледа се вторачено още веднъж, после хвърли поглед към околните сгради, зидове и бодлива тел. След това се отправи към вратата, последвано от директора.

На най-горното стъпало се поспря за миг и червените контури на нейното тяло се очертаха върху обкованата врата.

Той видя момичето в горещия, безпощадно сух ден, когато прах се вдигаше от всеки полъх на вятъра и от всяка крачка по оградения от зидове двор и прерастваше в задушаваш облак, когато товарна кола преминеше през високата обкована врата и спреше пред някой склад

или работилница. Той съзря момичето сред облечените в сиво мъже през сивия пращен двор, на фона на кафяво сивкавия двор и мръсносивата бетонна стена, на потъмнелите тухли на стените и зидовете на постройките.

Тялото на момичето го бе пленило, неговият поглед жадно следваше движенията, походката, стойката на момичето. Той виждаше до болка ясно как те горят като пламък върху сивата бетонна стена. Когато девойката мина повторно покрай него, беше вече подготвен. Докато тя се приближаваше, улавяше всяко нейно движение, изражение, нищо не остана незабелязано от него. Застанали почти един до друг, техните погледи се срещнаха. В момента не разбра какво става. След това се почувствува неловко и двамата сковано отместиха поглед встрани. Видя как тя, вече на стълбите, се спря за миг пред железната врата.

Сред тълпата мъже около него се водеха оживени спорове, чуваха се дрезгави гласове, придружени от смях. Главният проблем беше все пак самоличността на момичето. Можеше ли това да бъде новата медицинска сестра? Едва ли... в такива дрехи. По-скоро сигурно е новата машинописка или счетоводителка, която е поискала да види всичко и е склонила директора. Рядко се срещаше жена вътре в затвора, а още по-рядко на двора край постройките за разходка. Накрая възникна дори предположение, че госпожицата е може би дъщеря на директора, която е дошла за нещо, и баща ѝ я развежда през обедната почивка да ѝ покаже своето работно място и неговите особености. Това предположение получи най-голяма поддръжка и веднага след като случаят загуби своята актуалност, започнаха да говорят за други неща и повечето от тях бързо забравиха момичето.

Слушаше разсеяно как мъжете говорят вече за други неща и момичето беше престанало да ги занимава. Това го дразнеше, според него този въпрос беше още открит, не всичко беше изяснено и отминало, имаше още нещо, момичето като че ли трябваше да се върне, сякаш беше забравило нещо и бързо щеше да се върне да си го вземе. Той стоеше неподвижен на мястото си. Чакаше да се случи нещо и въпросът да се изясни. Втренчил поглед към вратата, постепенно разбираше, че тя няма да се отвори, че никой няма да се върне, случаят беше приключил. Открит, започнал, приключил. Когато обедната почивка беше към своя край и времето за разходка свърши,

докато затворниците се престоляваха в колона, за да ги отведат в долния двор, той си помисли, че момичето беше доста красиво, освен това младо, привлекателно, като че ли създадено... но недостижимо, нямаше смисъл да си спомня, по-добре да го забрави. Червените очертания на момичето — по-добре да ги забрави, да забрави изобщо за него. Крачеше в колоната към долния двор и се мъчеше да изтрие всичко от съзнанието си.

В долния двор на затвора се строеше нова сграда за работилници и складове — още недовършена, недалеч от зида, близо до голямата желязна порта. Тук той беше само временно. Неговата група работеше обикновено на каменната кариера, извън оградената зона. Но, кой знае защо, преди няколко дни те бяха изпратени да помагат тук. Сутринта бе пренасял дъски, но те бяха много, така че и следобед щеше да върши същото. Заработи механично, унесен нейде си, макар всъщност да мислеше за работата, за движенията на ръцете и краката, за усилията, за неритмичните поклащания на заобикалящите го сиви тела. Навсякъде работеха сиви мъже, наистина не с голямо желание, но с някаква особена упоритост, като че ли искаха да зазидат в постройката своите дълги, нерадостни и болезнени следобеди.

На двора прах се вдигаше от всяка стъпка, от всеки полъх на вятъра, издигаше се в задушаваш облак, когато товарна кола преминаваше през високата, обкована порта и спираше пред някой склад или работилница. Сред този прах той пренасяше греда след греда, докато мъжът, който работеше до него, го заговори за нещо незначително, просто само тъй, за да каже нещо. Отговори му със същия безразличен тон, като същевременно премести погледа си върху лицето на друг затворник. То беше кръгло, с много бръчки, по които се стичаше пот, с очи помръкнали, някак несигурни, сякаш непрекъснато търсеха подкрепа наоколо. Мъжът беше стар, изглеждаше уморен и потиснат. Навярно на шейсет, той обаче можеше да бъде взет и за по-възрастен. Душата му беше се състарила.

Мъжът напразно търсеше събеседник. С мудния си мозък той съставяше някакво изречение, за да продължи разговора, но помладият, без да му обръща внимание, се наведе изведнъж, взе нова греда и се опита да я хване по-здраво. Както беше наведен, погледна скришом към околните мъже. И се убеди още веднъж, че всички са много по-възрастни от него. В групата му нямаше човек, който да е под

трийсет години, нямаше вероятно и в целия затвор негови връстници или хора, по-млади от него. Поне с толкова дълга присъда. И изведнъж си спомни, че е в затвора много отдавна. Стори му се, че е прекарал тук целия си живот, цялата си младост. Погледът му се плъзна по стената, после по хората наоколо и те всички му се видяха стари. Леко огорчен си помисли, че всички те все пак имаха някаква възможност. Когато влезе в затвора, той не бе видял още нищо от света, нищо не бе разбрал. Ненадейно си спомни за своя брат, за двете си сестри. Брат му беше мекушав, скучен, може би уравновесен, но без капчица индивидуалност, без характер и амбиции. Затова винаги го бе презирал. И двете му сестри бяха глупави кокошки, бездушни, сякаш безплътни, послушни момичета, които страшно се ужасиха, когато го вкараха в затвора. Пишеха му прочувствени писма пред коледните празници. Винаги ги бе презирал. Толкова отдавна се бе отдръпнал от тях, че дори нямаше нужда и да ги презира вече. Днес обаче той не можеше да не си спомни за тях и за тяхната свобода. Не можеше да не мисли за тях и за всички свои връстници, останали от другата страна на зидовете и решетките и които ходеха, където си поискат, правеха, каквото пожелаят. Също както това момиче, което вероятно се разхожда сега недалеч оттук, с леката си гъвкава походка, спомня си за всичко видяно и си мисли как най-интересно да разкаже за това на своите приятели.

Ръцете му здраво стиснаха дъската, която току-що бе вдигнал от земята, после внезапно я пусна и тя с трясък се стовари върху другите дъски. Останал за миг неподвижен, той стискаше зъби. Опита се да си наложи спокойствие, наведе се да вземе отново дъската, но по средата спря, изправи се и след това пак се наведе, хвана дъската и някак си насила я повлече. Като се върна, спря за миг да изтрие потта от челото си. Тягостен въпрос зачовърка душата му, цялото му същество. Нямаше смисъл да се противи повече. Той знаеше, че не ще може да забрави момичето.

Опита се да върне в своето съзнание момичето такова, каквото беше го видял, в цял ръст, с отделните детайли, изживявайки всяко негово движение, но не успя. Не си спомняше подробности, виждаше само косата на девойката, червената ѝ рокля. Всички очертания бяха изчезнали, образът ѝ постепенно се бе превърнал в нещо друго. С някакво особено чувство усещаше момичето в себе си, сякаш то бе

станало част от самия него, долавяше всяко негово движение, сякаш то бе тук в него, сякаш... То го принуждаваше да се движи, да отбягва другите и себе си, да върши все нови и нови неща, загубил всякаква надежда.

Той трябваше тогава да заговори девойката. Да я заговори въпреки всичко, под какъвто и да било предлог. Все едно, че е намерил нещо, което тя уж е изпуснала. Или да ѝ каже, че вечер в килията си изработва сувенири, да я попита дали би могъл да ѝ направи подарък... Точно така, да я попита дали ще може да ѝ направи подарък. Разбира се, той нямаше право да я пита, но ако тя би се съгласила и директорът навярно не би имал нищо против. Въпросът би могъл да открие някаква възможност, било то да разменят още няколко думи, било да уговорят нова среща. Той щеше да изработи някакъв сувенир. Може би тя щеше да дойде да си го вземе, може би щеше да получи разрешение да ѝ го предаде лично... Едва ли! Само фантазии!

Ами ако той я срещне навън, ако тя случайно мине покрай каменоломната и отново го види? Трябваше да се измисли нещо. Може би и надзирателят щеше да познае момичето, а то вероятно, може би... да, то сигурно се интересуваше от него. Той ще измисли някаква причина, за да го заговори... Какво щеше да му каже? Главата му тежеше, мислеше си, че момичето щеше да го попита, то трябваше да го попита за неговото престъпление. Момичето би го разбрало, ако той в своята младост беше извършил кражба без насилие, или ако в момент на ярост беше убил някого, но не би разбрала как той е извършил и кражба, и убийство. Не би могло да разбере как той, човек от добро семейство, бе стигнал дотам. Нито пък да почувствува от какво се нуждае сега.

Помисли си, че неговото интелектуално равнище отговаря на това на момичето. Нямаше да имат затруднения да говорят помежду си. Едно обикновено, добре възпитано момиче, а той бе завъртял главите на какви ли не момичета. Нямаще да му е особено трудно... само да излезе на свобода. Ако е свободен, той би могъл да се вижда с момичето. Веднъж да го помилват, да го освободят. Те щяха да се срещнат и той би наредил нещата така, че те ще се срещнат съвсем скоро, под един или друг предлог, а дори и да не измисли повод, той би купил цветя и би отишъл при нея. Би ѝ разказал всичко просто, прямо и невинно: извършил престъпление и попаднал в затвора, там я видял

и тя го пленила, дошъл е сега да ѝ благодари. Беше умен, беше сигурен в това, че е умен, умееше да бъде интересен, така че момичето не би могло да устои на изкушението да удължи познанството поне с още една среща. Момичето беше младо, вероятно нямаше още двацет, чувствително и се ръководеше сигурно изцяло от чувствата си, така че не е опасен партньор. О, побеждавал е и много по-опитни. Всичко щеше да мине добре, знаеше какво иска и мисълта за това го накара да прекъсне работа.

Той обаче искаше и друго, искаше изцяло да почувствува момичето. И си мислеше за него като за улов, виждаше го... но искаше повече, надяваше се, дори леко се засрами, като се усети, че мисли за това... Той се надаваше, че девойката ще го хареса. Така, както би харесала всеки един от неговите връстници. Надяваше се тя да му даде всичко, не само онова, което той вярваше без трудности да си вземе и сам. Той не знаеше какво е то, никога не бе вярвал в него, но мислеше, че ще може да изгради своя бъдещ живот заедно с момичето.

Над двора прахът се вдигаше на вълни. Ще срещне ли той отново това момиче? Може би тогава, когато излезе оттук. Но кога? Неговото поведение бе сравнително добро, но надали му вярваха, смятаха го за потаен, затворен в себе си и ръководството едва ли щеше да подкрепи молбата му за помилване. Ами ако той наистина се промени? И обясни на всички, че се е променил? Ще отиде при свещеника и ще разкаже, че е премислил добре, решил е да живее почтено, когато излезе на свобода; ще му каже, че е бил млад и буен, че се е заплел в това престъпление, без да иска. И въпреки това ще му останат още много и дълги години. Би могъл да поиска... Но каква полза?

Ще го чака ли тя? Сигурно не. Не ще си спомни дори. Да можеше поне веднъж да се срещне с нея... ще го чака ли? Славеше се като покорител на женските сърца и се гордееше с тази своя слава. Пред приятелите си се хвалеше неведнъж, че може да има, което момиче си поиска. Това бяха обаче други момичета, кокошки, които си мислят, че могат да се пазят и чиито мисли лесно се отгатваха. Други, други момичета бяха те. Ами ако... Облечен беше в затворнически дрехи, много отдавна не се беше виждал в огледало и нямаше представа как изглежда. Но все пак... в него имаше нещо, което правеше впечатление. Момичето щеше да го изслуша, ами после? Щеше ли да чака? Той щеше да се върне след много години. Тогава тя

ще бъде вече жена. Години наред омъжена и ще я срещне на улицата с бебешка количка. Той сърдито се обърна и пое, кой знае за кой път вече, към познатата купчина дъски. Ако тя не се омъжи, ако би го изслушала... с ироничен, хладен поглед. Или... със симпатия, съчувствие. Ще му пожелае всичко най-хубаво, да успее в живота, да намери своето място, своето щастие, ще му благодари за цветята и уж ще съжалява, че е нямала време пак да се видят.

С рязко движение той вдигна счупената дъска и я запрати. Не искаше да мисли повече за момичето. Бясно се залови за работа, като пренасяше дъските почти тичешком, по две-три наведнъж. Опита се да се забрави в работата, но образът на момичето нито за миг не го напускаше. Той изключи всякакви възможности, отстрани и най-малката надежда, но не можеше да изтрие в себе си образа на момичето. Спомни си за прикритото под тънък чорап коляно на девойката, което се виждаше, когато роклята ѝ се вдигаше от вятъра, гъвкавите движения на нейните ръце. Той я желаше. И не мислеше вече за нищо друго, не се надяваше, че тя ще го разбере — не искаше да мисли повече за глупости: искаше само нея. Да прегърне заоблените ѝ рамене, да я притисне към себе си, да я плени, да я победи. Острият зъб на дъската се вряза в дланта му. Отчаяно си каза: „Имам нужда от жена веднага. Имам нужда от жена.“ И по-рано той беше говорил с другите мъже за това. Те се оплакваха от същото, говореха разпалено, но у повечето от тях под страстта се криеше нещо разводнено, пораженческо, затыпено. Те бяха намерили друго решение за себе си, на него обаче то не му допадаше. Той искаше нещо истинско, нещо живо... без значение как изглежда и коя ще бъде тя — но не, повече не. Всъщност не му беше все едно коя ще бъде. Опитваше се да откъсне мислите си от това момиче, да ги насочи към другите момичета, които той е имал по-рано, към всички момичета и жени, които беше виждал или срещал. Но всички те бяха мъртви. Само тя живееше и го изгаряше отвътре. С тялото си, с червените очертания, с белите очертания на този червен фон. Той се спря, загледан пред себе си, докато прахът от минаващата през двора кола не се разсея, и тогава усети, че се визира в пустата, тъмночервеникава стена. Ех, ако не беше в затвора! Той би могъл... Той щеше да бъде добре облечен, любезен и пленителен. Неговият живот щеше да протича ту еднообразно, ту разнообразно, както пожелае той самият. Когато момичето... Когато той срещне



момичето, както днес, щеше да направи така, че те да се запознаят, независимо по какъв начин — той не можеше да не успее, тъй като и момичето искаше да стане така. Той щеше да покани момичето на вечеря, щеше да има пари, щяха да се опознаят по-отблизо, след това имаше много възможности — мислейки за тях, той се отдаде на блажена припряност, към която скоро се прибавиха тъжни нотки, той трябваше да се надява, да жадува, поне за миг момичето да се покаже на отсрещната врата, поне още веднъж да може да го разгледа, да изпие... болката му се засили, когато видя само пращната, мъртва стена срещу себе си и като си помисли, че никога вече няма да види момичето. Никога вече? Кога се бе примирил с това? Той си мислеше: „Това трябва да се преживее, както и всичко останало. Когато изляза на свобода, ще си върна за всичко.“ Сега той гледеше направената от тухли стена и за пръв път разбра, че тя бе направена за него, че той не е тук случайно, че тези тухли, всички тези тухли и обковани врати са чакали него, че той не по собствено желание е останал тук, приспособил се е към наредбите, изпълнявал е заповедите на пазачите, а защото навсякъде около него имаше решетки, защото нямаше възможност да избяга завинаги.

Когато се върна да вземе последната дъска, той си спомни, че от три години вече е в затвора. Прахът, който се вдигна зад минаващия покрай него камион, го обгърна като задушаваша вълна.

След като супата бе изядена и резето на вратата спуснато, той остана да седи още дълго на пейката неподвижен, със затворени очи и искаше да остане така, без да мисли за нищо. Той беше безчувствен, беше успял да удави себе си и мислите си в работата, а тези мисли се въртяха все около едно и също нещо. Три години. Три години тук. Ами другаде? Какво ли щеше да бъде другаде? Той се стресна, като усети, че не е в състояние да си го представи. Отвън, зад стените, имаше друг свят. Той го беше напуснал отдавна, прекалено отдавна, за да може в мислите си да се чувства там като у дома си. От другата страна на стената. Акации, той ги виждаше съвсем ясно, от другата страна на стената, съвсем наблизо имаше цъфнали акации, край тях минаваше пътят, тук-таме по някоя лампа, после още лампи, улици, градът. Той никога не беше обръщал внимание на местността, за него беше все едно дали ще прекара лятото на село или в града, някакъв стремеж винаги го бе тласкал над тези неща към същественото, към онова,

което беше от значение. Днес той бе загубил нещо. Днес той изпитваше силно желание да се разхожда по слабо осветените улици, под цъфналите акации, да отиде в града, да се качи на влака, да купи билет и да се вози... да се вози. Накъде? Надалеч. Той отдавна не се беше замислял, че светът е голям, необхватен във всички посоки, нови и нови страни, различни видове дървета, къщи, хора. Ако беше моряк... защо не е станал? Той стана алчен, искаше всичко това за себе си, за очите си, за ушите си, за кожата си, именно сега, тази вечер, да чувствува как топлият въздух гали кожата му, да усеща вкуса на редки плодове, чужди вина, да говори с чужди хора, да ги прегръща, да пътува още по-надалече... неговите мисли се прекъснаха, някъде щракна брава, той нервно откъсна ръцете си от пейката. Опита се да се успокои, загледан в решетката на вратата, докато неговите мисли не се подредиха отново и той си спомни, много по-спокоен и по-уморен, че големият град живееше около него.

Ако би бил свободен!

Ако той беше свободен тази вечер, щеше да се разхожда в мрака на тази лятна вечер из паркове и улици, щеше да вдишва дълбоко, да се вглежда във всеки срещнат, нямаше да вижда сиви дрехи и лица, всеки щеше да бъде различен, по-друг. Той би могъл да отиде, където си поиска, би имал пари: нали беше умен, можеше да се сдобие с пари, без да се остави да бъде заловен, би могъл да се сдобие с пари и по съвсем обикновен начин, без да извършва престъпление. А освен това неговите родители имаха пари. Те също биха му дали. Той би се разхождал из шумните улици, колкото си поиска, би влязъл в шумните ресторанти, би си избрал най-хубавите неща от менюто, би пил от най-добрите вина, би срещнал най-различни, интересни и привлекателни жени, би разговарял с тях, би ги поканил на своята маса или би седнал при тях, би разговарял с жените с дълбоко изрязаните деколтета, би се запознал с тях, би пял и спал с тях. Утрото на следващия ден би било прекрасно. Той би се облякъл добре, би се разхождал из шумните, светли и широки улици, уверен и радостен. Той би се качвал и слизал по широки стълбища, би уреждал различни въпроси, след това би се прибрал в къщи, за да обядва и да смени костюма си. Вечерта би танцувал в огромна, бляскава зала, уверен и радостен, оркестърът би свирил чудесно, а той би притискал момичето още по-силно към себе си.

Момичето.

Той отново впи ръце в ръба на пейката и погледна безпомощно към пода. Отново си спомни за момичето, но по различен начин, отколкото през деня, сякаш го виждаше наполовина и наполовина го усещаше. Самото момиче също изглеждаше другояче, някак си тъжно, не така силно и открито предизвикателно, както през деня, по-различно и още по-привлекателно. Очите му и неговите черти бяха станали още по-меки, неговият тъжен поглед го приканваше да се приближи, тихо, отказвайки се от всичко. Той усети девойката, сякаш тя беше съвсем наблизо. Така за никого не бе мислил, не бе познавал и не бе чувствувал, че някой би могъл да бъде такъв. Той не искаше, не можеше да я докосне точно сега, въпреки че тя беше съвсем близо до него и го привличаше силно. Точно сега, когато всичко беше по-различно, когато беше толкова трудно... той искаше да остане така, да се отпусне бавно в нечия прегръдка, да заспи. Сега му се струваше, че тя бе го разбрала, бе усетила неговия поглед. Защо не протегна ръка? Не можеше, не можеше да се направи нищо, затова го болеше, че тя е така красива, той трябваше да си спомни за нея. Образът ѝ беше така жив, но тя самата беше тъй далеч, сякаш беше мъртва. Изправи се ядосано, за да пропъди глупавите мисли, мъчителните чувства от себе си. Постоя за миг така и отново безсилен се отпусна на пейката. Образът на момичето бе станал сега по-ярък, по-индивидуален, по-близък, отколкото през деня. Може би момичето изобщо нямаше да го хареса, но поне щеше да размени няколко думи с него. Не беше справедливо, че не можаха да си разменят няколко думи. Не беше правилно, че ги разделиха един от друг, всеки в своя ъгъл, че нямаха възможност даже да се опитат да си кажат нещо, да се запознаят. Това щеше да бъде неговият шанс, неговият единствен шанс да стане отново човек. Отнеха му тази възможност, позволиха му само да гледа зад решетките.

Но той беше извършил престъпление. Наистина ли? Той бе вървял по пътя, а престъпленията сами бяха дошли срещу него, готови да бъдат извършени, първо малките, а после и голямото. Той не си ги спомняше вече, сякаш някой друг ги беше извършил, но въпреки това сега трябваше да седи тук и да отговаря за тях. Беше убил човек преди три години. Той ли? Кой беше убил? Той не можеше да си спомни... това не беше вярно. Той си спомняше много добре за оръжието, което

държеше в ръка, след като всичко бе отминало. Тогава му се искаше да извика: кой бе сложил това в ръката ми? Аз не го направих. Някой друг. Не искам той да умира, искам да живее!

Той не го беше извършил, той не е бил там. Той беше тук зад решетките и жадуваше свободата и момичето, което беше срещнал днес. Беше го извършил някой друг, този някой не беше тук, той си стоеше там, далече, при мястото на своето престъпление. Обаче те осъдиха него.

Той не бе отрекъл деянието си. Не бе избягал, би било безполезно. Гордо бе признал всичко, бе принудил себе си да признае: „Аз го убих. Това е всичко.“ И гордо си мислеше, че дори и да имаше възможност, не би се отказал от престъплението, след като го беше извършил вече. Тази вечер беше готов да се откаже от всичко. Да даде всичко и себе си дори. Сега всичко беше нереално и той разбра, че то за него отдавна вече бе нереално. Не беше убил никого. Не беше извършил престъпление. Не беше същият човек, който получи присъдата. И въпреки че нищо не беше действително, той седеше тук, сред каменните стени на килията, на твърдата пейка и не можеше да отрече действителността.

Нито пък момичето. Защото момичето беше действително. Момичето беше по-живо, отколкото самият той. Само неговото ново „аз“ беше действително.

Каменните стени се издигаха невзрачни наоколо, потискащи, разделящи, и той беше сам и мъртъв в килията си, без собствено „аз“, без надежда, без душа, сред смазващите го стени.

Болката от самотата беше ужасна, толкова ужасна, че той трябваше с всички сили да вкопчи ръце в пейката, за да не скочи, да не закрепши, да не заудря по обкованата врата. Някои крещяха. Винаги бе презирал онези, които крещяха. Съвсем правилно бе, че ги отвеждаха в мазето. Трябва да признаеш деянията си, да стискаш зъби и да мълчиш, без да се предаваш. Той се изправи и тръгна нагоре-надолу из килията, доколкото мястото му позволяваше. Спомни си старата песен „Звярът се разхожда зад решетките на своята клетка“ и устните му се изкривиха от болка. Наистина така беше. Звяр. Силен. Пленен. Зад решетките. Но звярът беше и навън, навсякъде. Звярът беше самотата, звярът беше жестокостта спрямо самотата на другите. Те разговаряха,

като че ли му бяха приятели, даваха съвети срещу самотността, но те не си правеха труд да погледнат наистина в самотата на другия.

Той си спомни за бодливата тел, която опасваше стените на затвора. По-рано през нощта ги пазеха зли кучета.

Бяха загасили светлините в килиите, той лежеше вече на нара и само мъждукащата светлина от коридора се промъкваше през решетката на вратата. Навсякъде сега се откриваше тъмна равнина, но звярът беше окован, в клетката, зад решетките. Другаде и не можеше да бъде. Той беше докаран тук, зад решетките и нямаше сили да се обърне нито наляво, нито надясно. Не бе искал да напуска училището, но започнаха най-различни разправии и не можа да издържи повече. Той не бе искал да краде, но бе попаднал в друга компания и нямаше причини да се откаже. Той не бе искал да взема оръжие през онази вечер, но той бе облякъл старите дрехи, а оръжието беше в джоба на панталона. А после, когато му потрябва, беше в ръката му. Стените и решетките го изолираха, оковаваха неговата съдба, не можеше да избяга, стените го бяха притиснали, той не можеше да избяга. Навсякъде решетки, всеки ден, на всяка крачка. Примамлива, тя минаваше край прозореца, зад решетките, недостижима. Нищо не можеше да се направи.

Той не искаше да докосне девойката.

Защо бе дошла при него? По-добре да не беше се появявала. За да го измъчва ли? Седеше неподвижен и странна студенина нахлу в сърцето му, когато си спомни, че тя се беше появила именно затова. Момичето беше част от вратите, от стените, от решетките. Защо дойде? Не за да помогне, а за да го унищожи. Парещата решетка в горещата клетка, огнена решетка, срещу която той се хвърляше и щеше да се хвърля още много пъти.

Обзе го тиха лудост. Той си помисли: „Тя не ме интересува, мога да направя каквото си поискам.“ Но изчакваше, опитваше се да се успокои. Момичето не му мислеше злото. То го беше погледнало приятелски. Те може би щяха да се срещнат някога. Но едно нещо си оставаше непроменено: момичето го измъчваше. С тъга се опитваше да мисли, глупаво, по детски нежно: сега момичето си ляга. Момичето... се протяга в леглото, прекрасно, примамливо, а той е тук. Тук: притисна лицето си към дюшека, впил зъби в него, за да не извика. Той! Не искаше! Вдигна глава и видя сянката на решетката на пода.

Обзе го бяс. Да извика образа на момичето сред мрака! Това не е трудно, защото то го чака готово. Той се доближи до девойката, видя нейните форми, видя я да потръпва от страх, втренчена в него, мъчи се да избяга. Той я преследва. Посяга, хваща я за ръката, стиска я, посяга към роклята ѝ, къса, съблича дрехите ѝ една по една, събаря я на пода, започва да я удря, да я бие до кръв — засрами се, продължи да я удря, докато всичко не потъна в червена мъгла и тъмни кръгове не заиграха пред очите му, докато всичко не изчезна и не остана само неговият измъчен, опустошен живот.

Вдигна глава. Сянката на решетката се очертаваше на пода. Беше съвсем тъмно. Отвън долиташе шум, може би от акациите, може би от крайните квартали на града.

Момичето беше мъртво. Той го беше убил.

Може би беше по-добре така.

Стана още по-тъмно. Той беше в клетка, зад решетките, ограден от високи стени, изолиран от другите хора.

Може би беше по-добре така.

Утре трябваше да стане рано и да отиде на работа.

Утре той щеше да излезе на оградения от високи стени двор, ще се нареди в редицата до другите. Щеше да пренася дъски, да гълта прах и да поглъща с очи стените и вратите.

Утре той нямаше да види никого. Може би така е най-добре.

Утре всичко щеше да бъде част от него.

Утре той щеше да е мъртъв. Друг човек щеше да бъде на неговото място.

Утре той щеше да бъде по-студен, по-твърд, по-силен.

# ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

**МОЯТА БИБЛИОТЕКА**



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.